

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра філософії та культурології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного факультету

 /проф. Борис БУНЧУК/

“*12*” *серпня* 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ПРАВОВІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
обов'язкова

Освітньо-професійна програма «Соціальне забезпечення»

Спеціальність 232 Соціальне забезпечення

Галузь знань 23 Соціальна робота

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

філологічний факультет

Мова навчання українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни Правові основи соціального забезпечення складена відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення», спеціальності 232 Соціальне забезпечення, першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 12 від «2» вересня 2024 р.).

Розробник: **Бурка Альона Валентинівна**, доктор філософії (PhD), доцент кафедри приватного права.

Викладач: **Бурка Альона Валентинівна**, доктор філософії (PhD), доцент кафедри приватного права.

Погоджено з гарантом ОПП і схвалено методичною радою філологічного факультету
Протокол № 1 від “12” серпня 2024 року

Голова методичної ради філологічного факультету

(підпис)

Алла АНТОФІЙЧУК

Пояснювальна записка

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти комплексу знань зокрема щодо поняття соціального забезпечення та визначення його меж; ролі та призначення права соціального захисту; природи права на соціальний захист як природного права людини; дискримінації в сфері соціального захисту як негативного явища суспільства; організаційно-правових форм та видів соціального забезпечення; правової природи зайнятості населення; порядку і механізму реалізації права на соціальні послуги, пенсійне забезпечення, страхові виплати та державні допомоги.

Навчальна дисципліна «Правові основи соціального забезпечення» відноситься до обов'язкового навчального циклу професійної підготовки, першого бакалаврського рівня вищої освіти. Дисципліна вивчається в 4 семестрі 2 курсу.

Навчальна дисципліна «Правові основи соціального забезпечення» спрямована на засвоєння студентами теоретичних знань у сфері соціального забезпечення, охорони здоров'я, зайнятості, а також формування практичних умінь і навиків щодо правильного тлумачення та застосування правових норм, що регулюють відносини у сфері соціального забезпечення; самостійний пошук, аналіз правових норм в рамках застосування законодавства у сфері соціального забезпечення.

Вивчення курсу «Правові основи соціального забезпечення» надасть студентам змогу ефективно застосовувати норми права соціального забезпечення; опанувати основоположні ідеї, концепції, юридичні конструкції соціальної сфери; сформулювати вміння самостійно аналізувати та оцінювати юридичну практику з позицій доктрини та принципів соціального забезпечення; досліджувати недоліки законодавчого регулювання окремих правовідносин у соціальній сфері і формувати пропозиції щодо їх вирішення.

Завдання вивчення навчальної дисципліни.

Переквізити: для підвищення ефективності засвоєння дисципліни «Право соціального страхування» студент до початку вище зазначеного курсу буде вивчати такі дисципліни як: «Теорія права», «Конституційне право», «Трудове право України», «Цивільне право України», «Право соціального захисту».

Результати навчання:

Навчальна дисципліна «Правові основи соціального забезпечення» спрямована на забезпечення наступних:

а) загальних компетентностей:

- здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 1);
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 3);
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 7);
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 9);
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 10);
- здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК 11);

б) фахових компетентностей:

- здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави (ФК 1);
- знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення (ФК 2);

- здатність консультувати з питань соціального забезпечення різним групам населення, що опинилися у складних життєвих обставинах (ФК 3);

в) студент буде вміти:

- ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення (РН 2);
- вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення (РН 4);
- застосовувати засоби соціально-правової політики в сфері соціального захисту, базові знання з юриспруденції та законодавства України в галузі соціального забезпечення (РН 8);
- визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення (РН 11);
- застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення (РН 16);
- пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпечення (РН 17);

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Правові основи соціального забезпечення» студент буде знати:

- сутність права на соціальний захист як природного права людини, його генезу та розвиток;
- ознаки, моделі та критерії соціальної держави;
- специфіку організаційно-правових форм соціального забезпечення;
- основні міжнародні та національні джерела, що гарантують реалізацію права особи на соціальне забезпечення;
- зміст основних принципів права соціального захисту;
- види соціальних ризиків;
- закономірності трансформації системи пенсійного забезпечення України, основні етапи пенсійної реформи в Україні;
- умови та порядок надання окремих видів пенсій у солідарній системі пенсійного страхування;
- види страхових допомог, які надаються за різними видами загальнообов'язкового державного соціального страхування, умови та порядок їх надання;
- систему державних соціальних допомог, умови їх надання;
- сутність соціального обслуговування, правові форми надання соціальних послуг;
- підстави та умови юридичної відповідальності у сфері соціального захисту.

Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни

Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			Кредитів	годин	лекції	практичні	Семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	4	5	150	30	30	-	-	90	-	іспит

Заочна	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
--------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Теоретико-правові основи права соціального забезпечення											
Тема 1. Правова природа соціального забезпечення 1. Право на соціальне забезпечення: генеза, зміст і суть. 2. Соціальне забезпечення: поняття, ознаки, призначення. 3. Організаційно-правові форми та види соціального забезпечення. 4. Функції соціального забезпечення.	16	3	3	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Джерела та принципи соціального забезпечення 1. Поняття та види джерел права соціального захисту. 2. Акти міжнародно-правового регулювання соціального забезпечення. 3. Конституція України як основне джерело права соціального захисту. 4. Закони України як джерела права соціального захисту. 5. Підзаконні акти у системі джерел права соціального захисту. 6. Поняття принципів права соціального захисту, їх класифікація та значення. 7. Основні (конституційні) принципи права соціального захисту. 8. Галузеві принципи права соціального захисту та їх	18	4	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-

зміст.												
Тема 3. Соціальні ризики 1. Поняття та система соціальних ризиків. 2. Непрацевдатність як соціальний ризик 3. Безробіття як соціальний ризик. 4. Втрата годувальника як соціальний ризик. 5. Малозабезпеченість як соціальний ризик.	16	3	3	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Правові основи пенсійного забезпечення в Україні 1. Структура системи пенсійного забезпечення України. 2. Суб'єкти солідарної системи пенсійного страхування. 3. Пенсія за віком: поняття, ознаки, умови надання. 4. Пенсія по інвалідності. 5. Пенсія на випадок втрати годувальника: поняття, особливості, умови надання. 6. Порядок визначення заробітної плати для призначення пенсії. 7. Порядок звернення за призначенням пенсії, особливості її виплати.	25	5	5	-	-	15	-	-	-	-	-	-
Разом за ЗМ1	75	15	15	-	-	45	-	-	-	-	-	-
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Реалізація прав на окремі види соціального забезпечення											
Тема 1. Страхові соціальні допомоги 1. Права, обов'язки та відповідальність роботодавця як страхувальника і застрахованих осіб. 2. Матеріальне забезпечення та соціальні послуги за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працевдатності.	23	4	4	-	-	15	-	-	-	-	-	-

3.Матеріальне забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. 4.Медичне страхування: суть, особливості, перспективи запровадження в Україні.												
Тема 2. Державні соціальні допомоги 1. Поняття і види державних соціальних допомог. 2. Державні допомоги сім'ям з дітьми: а) допомога у зв'язку з вагітністю та пологами; б) допомога при народженні дитини; в) допомога при усиновленні дитини; г) допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування; д) допомога на дітей одиноким матерям; е) порядок призначення та виплати державної соціальної допомоги сім'ям з дітьми. 3. Державна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю; 4. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям: умови призначення, розмір, порядок виплати. 5. Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю.	16	3	3	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Соціальні послуги 1. Система соціальних послуг в Україні. 2.Порядок надання й отримання соціальних послуг: а) суб'єкти, які надають соціальні послуги; б) правове регулювання	18	4	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-

волонтерської діяльності в Україні; с) безоплатні та платні соціальні послуги; d) права та обов'язки осіб, які надають послуги. 3.Надання соціальних послуг бездомним особам і безпритульним дітям. 4.Реабілітаційні послуги особам з інвалідністю.												
Тема 4. Юридична відповідальність у сфері соціального забезпечення 1. Поняття, особливості та ознаки юридичної відповідальності у сфері соціального забезпечення. 2. Підстави та умови юридичної відповідальності у сфері соціального забезпечення. 3. Види юридичної відповідальності у сфері соціального забезпечення.	18	4	4	-	-	10	-	-	-	-	-	-
Разом за ЗМ 2	75	15	15	-	-	45	-	-	-	-	-	-
Усього годин	150	30	30	-	-	90	-	-	-	-	-	-

Тематика семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Не передбачені робочим планом	

Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема: Правова природа соціального забезпечення 1. Сутність та зміст права людини на соціальний захист як природного права. 2. Роль соціального забезпечення як складової соціальної політики та фундаментальної категорії права соціального захисту. 3. Поняття, ознаки та критерії соціальної держави.	3
2.	Тема: Джерела та принципи соціального забезпечення	4

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та види джерел права соціального захисту. 2. Акти міжнародно-правового регулювання соціального забезпечення. 3. Конституція України як основне джерело права соціального забезпечення. 4. Закони України як джерела права соціального захисту. 5. Підзаконні акти у системі джерел права соціального захисту. 6. Значення актів судової влади у правовому регулюванні соціально-забезпечувальних відносин. 7. Поняття принципів соціального забезпечення, їх класифікація та значення. 8. Основні (конституційні) принципи права соціального забезпечення. 9. Галузеві принципи права соціального забезпечення. 	
3.	<p>Тема: Соціальні ризики</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та правові ознаки соціального ризику. 2. Класифікація соціальних ризиків. 3. Непрацевдатність як соціальний ризик: сутність, види, юридичні факти, які зумовлюють. 4. Пенсійний вік. 5. Поняття, ознаки та причини інвалідності. Порядок встановлення інвалідності. 6. Загальне захворювання. Поняття, порядок встановлення та підтвердження тимчасової втрати працевдатності 	3
4.	<p>Тема: Правові основи пенсійного забезпечення в Україні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Єдиний соціальний внесок: сутність, платники, механізм сплати. 2. Страховий стаж у праві соціального захисту: поняття, обчислення, докази. 3. Структура системи пенсійного забезпечення України. 4. Суб'єкти солідарної системи пенсійного страхування. 5. Пенсія за віком: поняття, ознаки, умови надання: 6. Пенсія по інвалідності. 7. Пенсія на випадок втрати годувальника: поняття, особливості, умови надання. 8. Порядок визначення заробітної плати для призначення пенсії. 9. Порядок звернення за призначенням пенсії, особливості її виплати 	5
5.	<p>Тема: Страхові соціальні допомоги</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правовий статус Пенсійного фонду України. 2. Матеріальне забезпечення та соціальні послуги за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працевдатності. 3. Матеріальне забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працевдатності. 4. Медичне страхування: сутність, особливості, перспективи запровадження в Україні. 	4
6.	<p>Тема: Державні соціальні допомоги</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття і види державних соціальних допомог. 2. Державні допомоги сім'ям з дітьми: 	3

	<ul style="list-style-type: none"> а) допомога у зв'язку з вагітністю та пологами; б) допомога при народженні дитини; в) допомога при усиновленні дитини; г) допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування; д) допомога на дітей одиницями матерям; е) порядок призначення та виплати державної соціальної допомоги сім'ям з дітьми. <p>3. Державна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю;</p> <p>4. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям: умови призначення, розмір, порядок виплати.</p>	
7.	<p>Тема: Соціальні послуги</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Система соціальних послуг в Україні. 2. Порядок надання й отримання соціальних послуг: <ul style="list-style-type: none"> а) суб'єкти, що надають соціальні послуги; б) правове регулювання волонтерської діяльності в Україні; в) безоплатні та платні соціальні послуги; г) права та обов'язки осіб, які надають послуги. 3. Надання соціальних послуг бездомним особам і безпритульним дітям. 4. Реабілітаційні послуги особам з інвалідністю. 	4
8.	<p>Тема: Юридична відповідальність у сфері соціального забезпечення</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Поняття, особливості та ознаки юридичної відповідальності у сфері соціального захисту. 2. Підстави та умови юридичної відповідальності у сфері соціального захисту. 3. Види юридичної відповідальності у сфері соціального захисту: <ul style="list-style-type: none"> а) цивільно-правова відповідальність у сфері соціального захисту; б) адміністративно-правова відповідальність у сфері соціального захисту. в) дисциплінарна відповідальність у сфері соціального захисту. г) кримінально-правова відповідальність у сфері соціального захисту. 	4
	Разом	30

Тематика лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Не передбачені робочим планом	

Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема: Правова природа соціального забезпечення 1. Правовідносини у сфері соціального забезпечення.	10
2	Тема: Джерела та принципи соціального забезпечення 1. Міжнародні стандарти у сфері соціального забезпечення.	10
3	Тема: Соціальні ризики 1. Безробіття як соціальний ризик.	12
4	Тема: Правові основи пенсійного забезпечення в Україні 1. Недержавне пенсійне забезпечення	12
5	Тема: Страхові соціальні допомоги 1. Медичне страхування: досвід зарубіжних країн	13
6	Тема: Державні соціальні допомоги 1. Порядок призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям.	13
7	Тема: Соціальні послуги 1. Соціальні послуги окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах, та порядок їх надання	10
8	Тема: Юридична відповідальність у сфері соціального забезпечення 1. Кримінальна відповідальність у сфері соціального забезпечення	10
	Разом	90

Індивідуальні завдання та ІНДЗ

№ з/п	Назва теми
1.	Не передбаченні навчальним планом

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни.

Види, методи контролю: усна відповідь, письмова робота, тестування, контрольна робота, розв'язання задач, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, реферативні доповіді, есе.

Процедура поточного контролю з навчальної дисципліни «Правові основи соціального забезпечення» може складатися з декількох етапів:

1) контроль засвоєння теоретичного матеріалу за кожною темою курсу шляхом індивідуального та фронтального усного опитування, письмових самостійних робіт (есе, рефератів, тестові завдання тощо); виконання практичних (індивідуальних та групових) завдань; розв'язання задач-казусів.

2) співбесіди з виконання будь-яких завдань по кожній темі навчальної дисципліни.

Перелік питань для самоконтролю й контролю навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Правові основи соціального забезпечення»

Поняття соціального забезпечення.

Форми соціального забезпечення.

Види соціального забезпечення.

Дайте визначення поняття джерел права соціального захисту та проведіть їх класифікацію.

Охарактеризуйте акти міжнародно-правового регулювання соціального захисту.

Розкрийте роль Конституції України як основного джерела права соціального захисту.

Охарактеризуйте закони України як джерела права соціального захисту.

Визначте роль підзаконних актів у системі джерел права соціального захисту.

Розкрийте природу договірних актів в системі джерел права соціального захисту

Дайте визначення поняття принципів права соціального захисту, наведіть їх класифікацію та значення.

Визначте основні (конституційні) принципи права соціального захисту

Охарактеризуйте галузеві принципи права соціального захисту та їх зміст.

Соціальні послуги: поняття та принципи надання соціальних послуг.

Види соціальних послуг.

Державні соціальні стандарти та гарантії.

Пенсійна система: поняття та рівні.

Солідарна система пенсійного забезпечення.

Обов'язкова накопичувальна пенсійна система.

Система добровільного недержавного пенсійного забезпечення.

Види пенсій у солідарній системі.

Страховий стаж як основна умова отримання пенсії.

Умови призначення пенсії за віком.

Пенсії по інвалідності.

Розмір пенсії по інвалідності.

Пенсія у зв'язку із втратою годувальника.

Строки призначення (перерахунку) та виплати пенсії (за віком, по інвалідності, у зв'язку із втратою годувальника).

Розмір відрахувань із пенсії.

Охарактеризуйте види матеріального забезпечення та соціальних послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності.

Визначте порядок надання матеріального забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.

Розкрийте сутність, особливості медичного страхування.

Сформулюйте поняття державних соціальних допомог та наведіть їх види.

Розкрийте умови надання та механізм виплати державних допомог сім'ям з дітьми.

Охарактеризуйте порядок надання державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю.
Розкрийте умови призначення, розмір та порядок виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям.
З'ясуйте умови призначення та порядок виплати державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю.
Охарактеризуйте систему соціальних послуг в Україні.
Визначте порядок надання й отримання соціальних послуг.
З'ясуйте порядок надання соціальних послуг бездомним особам і безпритульним дітям.
Визначте види реабілітаційних послуг особам з інвалідністю
Сформулюйте визначення поняття, наведіть особливості та ознаки юридичної відповідальності у сфері соціального захисту.
Визначте підстави та умови юридичної відповідальності у сфері соціального захисту.
Охарактеризуйте види юридичної відповідальності у сфері соціального захисту.
Порядок виплати пенсії особам, які перебувають на повному державному утриманні.
Перелік осіб, які мають право на соціальні послуги.
Етапи надання соціальних послуг.
Договір про надання соціальних послуг.
Підстави для відмови у наданні соціальних послуг.
Підстави для припинення надання соціальних послуг.
Допомога по безробіттю: поняття, розмір, порядок виплати.
Медичне страхування: поняття, види, значення.
Добровільне медичне страхування.
Загальнообов'язкове медичне страхування.
Допомога у зв'язку із вагітністю та пологами.
Допомога при народженні дитини.
Допомога при усиновленні дитини.
Допомога на дітей над якими встановлено опіку чи піклування.
Допомога на дітей самотнім матерям.
Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.
Державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю і державної соціальної допомоги на догляд.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу вищої освіти виставляються оцінки за національною (традиційною) шкалою відповідно до затверджених критеріїв оцінювання затверджених на засіданні кафедри приватного права (Протокол №1 від 29.08.2021р.) з урахуванням Положення «Про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича».

Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку рівня засвоєння студентом навчального матеріалу. Форми поточного контролю (контрольних заходів): 1) модульні контрольні роботи; 2) усні та письмові опитування на лекційних, практичних заняттях; 3) інтерактивні методи навчання; 4) розв'язання індивідуальних задач; 4) підготовка оглядів спеціальної літератури; 5) підготовка рефератів або есе; 6) індивідуальна або групова презентація.

Кількість заходів та форми проведення поточного контролю, а також критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за кожною формою контролю визначається викладачем кафедри самостійно у відповідності до принципів академічної свободи.

Усний виступ та/чи виконання письмового завдання, під час практичного заняття, тестування з теми практичного заняття	Критерії оцінювання
5 балів	<p>В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань. Здійснює пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел, в тому числі з іноземних. Застосовує принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності. Студент вміє оцінювати природу та характер відносин з соціального захисту, в тому числі пенсійних, у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування, виплат державних допомог, пільг, надання соціальних послуг; особливості правового статусу суб'єктів права соціального захисту; обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміє опонувати та наводити переконливі аргументи як під час усного опитування, так і під час розв'язку задач чи вирішення завдань; аналізувати та оцінювати судову практику, робити дайджест судових справ за конкретним напрямком; інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі з дисципліни «Правові основи соціального забезпечення».</p>
4 бали	<p>Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Переважно здійснює пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел, в тому числі з іноземних. Застосовує принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності. Студент вміє оцінювати природу та характер відносин з соціального захисту, в тому числі пенсійних, у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування, виплат державних допомог, пільг, надання соціальних послуг; особливості правового статусу суб'єктів права соціального захисту; формулювати свою правову позицію, вміє опонувати та наводити аргументи як під час усного опитування, так і під час розв'язку задач чи вирішення завдань; аналізувати та оцінювати судову практику, робити дайджест судових справ за конкретним напрямком; інтегрувати необхідні знання та розв'язувати задачі з дисципліни «Правові основи соціального забезпечення». Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.</p>
3 бали	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його

	<p>основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Здійснює пошук, оброблення та аналіз інформації лише з одного-двох джерел. Студент вміє частково оцінювати природу та характер відносин з соціального захисту, в тому числі пенсійних, у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування, виплат державних допомог, пільг, надання соціальних послуг; особливості правового статусу суб'єктів права соціального захисту; необґрунтовано формулювати свою правову позицію; майже не аналізує судову практику; розв'язує задачі незначного рівня складності з дисципліни «Правові основи соціального забезпечення».</p>
2 бали	<p>Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Здійснює пошук, оброблення та аналіз інформації лише з одного джерела. Студент фактично не вміє оцінювати природу та характер відносин з соціального захисту, в тому числі пенсійних, у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування, виплат державних допомог, пільг, надання соціальних послуг; особливості правового статусу суб'єктів права соціального захисту; не вміє формулювати свою правову позицію, опонувати та наводити переконливі аргументи; не аналізує та оцінює судову практику; розв'язує легкі задачі з дисципліни «Правові основи соціального забезпечення».</p>
1 бал	<p>Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Студент не вміє оцінювати природу та характер відносин з соціального захисту, в тому числі пенсійних, у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування, виплат державних допомог, пільг, надання соціальних послуг; особливості правового статусу суб'єктів права соціального захисту; не може сформулювати свою правову позицію, опонувати та наводити переконливі аргументи; абсолютно аналізує та оцінює судову практику; здатен розв'язувати лише найпримітивніші задачі з дисципліни «Правові основи соціального забезпечення».</p>
0 балів	<p>Не володіє навчальним матеріалом з дисципліни «Правові основи соціального забезпечення» та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.</p>

Доповнення до виступу:

2 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

2 бали отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують студенти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Експрес-контроль:

2 бали нараховуються студентам, які вільно володіють усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлюють свої думки.

1 бал отримують студенти, які частково володіють матеріалом та можуть окреслити лише деякі проблеми теми.

Підготовка творчих завдань(есе, дайджест):

Есе – це самостійна творча робота, де у вільній формі висловлюються особисті думки на тему, передбачену Робочою програмою навчальної дисципліни. Головна мета есе – це самостійне розкриття студентом на підставі опрацьованого матеріалу теми, проблеми, питання.

Дайджест – це добір уривків з різних джерел на певну тематику. У форматі дайджестів можна зробити системний аналіз будь-якого теоретичного положення, розкрити різні точки зору на будь-яку проблему, тему, питання та зробити узагальнюючі висновки.

2 бали отримують студенти, які можуть виокремити з різних джерел основні положення, структурно об'єднати їх, коротко проаналізувати кожне з них та зробити ґрунтовні узагальнюючі висновки.

1 бал отримують студенти, які в цілому правильно виокремили основні положення кожного з джерел, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків.

Індивідуальна траєкторія здобувача вищої освіти у процесі вивченні навчальної дисципліни – участь у неформальній/інформальній освіті

Якщо здобувач освіти отримав знання окрім формальної освіти у неформальній/інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно положення «Про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» та рішення кафедри (на основі аргументування викладача, що тематика семінарів, вебінарів, воркшопів, тренінгів, у яких взяв участь студент підтверджується сертифікатом, програмою, а також відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю тощо).

Критерії оцінювання результатів навчання (з навчальної дисципліни «Правові основи соціального забезпечення») на підсумковому контролі

Максимальна кількість балів Залік 50 балів	Оцінка за шкалою ECTS	Критерії оцінювання знань студентів
Відмінно	A (90-100)	Студент в повному обсязі володіє навчальним

45-50		матеріалом, вільно, аргументовано його викладає під час усної та письмової відповідей. Наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу. Здатний розв'язувати ускладнені кейси (казуси), завдання та вміє використовувати при цьому належним чином нормативну базу, судову практику (вітчизняну та європейську). Володіє відповідною науково-правовою термінологією. Показав високий рівень розвитку навичок самостійного мислення і викладення власних думок під час написання есе з правової проблематики.
Добре 39-44	B (80-89)	Студент достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних та письмових відповідей. Здатний розв'язувати кейси (казуси), завдання із посиланням на положення нормативно-правових актів та судову практику. На достатньому рівні володіє відповідною науково-правовою термінологією. Проте, під час усної відповіді, вирішення практичних завдань, казусів інколи не вистачає аргументації, послідовності у викладі матеріалу. Допускається окремих несуттєвих неточностей та незначних помилок. Показав достатній рівень розвитку навичок самостійного мислення і викладення власних думок під час написання есе з правової проблематики.
Добре 33-38	C (70-79)	Студент демонструє загалом добрі знання навчального матеріалу. Під час усних та письмових відповідей робить помітні помилки, неточності. Не вміє робити певні узагальнення та висновки. Може самостійно розв'язувати стандартні, типові кейси (казуси), завдання, що не потребують детального аналізу нормативно-правових актів та судової практики. Частково володіє відповідною науково-правовою термінологією. Показав базовий рівень розвитку навичок самостійного мислення і викладення власних думок під час написання есе з правової проблематики.
Задовільно 27-32	D (60-69)	Студент демонструє посередні знання навчального матеріалу, викладає його основний зміст, але без глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування, аргументації та використання усіх необхідних нормативно-правових актів та основної літератури. Під час усних і письмових відповідей допускається суттєвих неточностей та помилок, внаслідок чого відповідь є неповною. В мінімальному обсязі опрацьовує рекомендовану літературу. Може самостійно розв'язувати кейси (казуси), завдання низького рівня складності. Володіє лише базовою науково-правовою термінологією. Показав посередній рівень розвитку навичок самостійного мислення і викладення власних думок під час написання есе з правової проблематики.
Задовільно	E (50-59)	Студент демонструє мінімальний рівень знань

21-26		навчального матеріалу. Під час усних та письмових відповідей узагальнення та висновки відсутні, не орієнтується в базових для навчального курсу нормативно-правових актах. Може самостійно розв'язати найпростіші, типові казуси (кейси), завдання за зразком. В мінімальному обсязі опрацьовує основну літературу. Володіє лише базовою науково-правовою термінологією. Показав досить низький рівень розвитку навичок самостійного мислення і викладення власних думок під час написання есе з правової проблематики.
Незадовільно 16-20	Fx (35-49)	Студент не засвоїв навчальний матеріал курсу, дає неправильні відповіді на більшість поставлених теоретичних, практичних запитань. Під час усної та письмової відповідей демонструє елементарну, фрагментарну обізнаність з правових питань. У відповіді цілком відсутня самостійність, лише за допомогою викладача може сформулювати основні положення курсу. Володіє лише незначною частиною базової науково-правової термінології. Не може самостійно розв'язати найпростіші, типові казуси (кейси), завдання. Рівень розвитку навичок самостійного мислення і викладення власних думок під час написання есе з правової проблематики – примітивний.
Незадовільно 0-15	F (1-34)	Студент не засвоїв навчальний матеріал з курсу, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні запитання та пасивно поводить себе на практичних заняттях. Володіє лише окремими основними правовими термінами. Не вміє розв'язувати найпростіші типові казуси (кейси), завдання. Не проявляє навичок самостійного мислення і викладення власних думок під час написання есе з правової проблематики.

Підсумкова оцінка, як показник результатів вивчення навчальної дисципліни, складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання – **60 балів** та підсумкового модуль – контролю (іспит) – **40 балів**, за **100-бальною університетською шкалою**.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка за національною шкалою	
Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою	Для іспиту	Для заліку
A (90-100)	відмінно	Відмінно	Зараховано
B (80-89)	дуже добре	Добре	
C (70-79)	добре		
D (60-69)	задовільно	Задовільно	

Е (50-59)	достатньо		
FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)
F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання		Незараховано (з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання)

Методи та освітні технології навчання

Освітні технології, які використовуються під час вивчення курсу:

- 1) структурно-логічні технології: поетапна організація системи навчання, що забезпечує логічну послідовність постановки і вирішення дидактичних завдань на основі поетапного відбору їх змісту, форм, методів і засобів із урахуванням діагностування результатів;
- 2) інтеграційні технології: дидактичні системи, що забезпечують інтеграцію міжпредметних знань і вмінь, різноманітних видів діяльності на рівні інтегрованих курсів (в т. ч. електронних);
- 3) тренінгові засоби: система діяльності для відпрацювання певних алгоритмів вирішення типових практичних завдань;
- 4) діалогово-комунікаційні технології: сукупність форм і методів навчання, заснованих на діалоговому мисленні у взаємодіючих дидактичних системах суб'єкт-суб'єктного рівня.

Навчальна дисципліна «Правові основи соціального забезпечення» передбачає використання наступних методів навчання та викладання:

- 1) методи організації і проведення навчально-пізнавальної діяльності: вербальні (словесні), наочні, проблемно-пошукові, індуктивно-дедуктивні;
- 2) методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії, емоційний вплив педагогів, заохочення і стимулювання навчальної діяльності;
- 3) методи контролю і самоконтролю у навчанні: опитування, письмові роботи, тестування, самоконтроль;
- 4) методи організації та самоорганізації навчально-пізнавальної діяльності: методи стимулювання та мотивації студента; методи контролю і самоконтролю в навчанні; бінарні методи навчання;
- 5) метод проблемного навчання – основна увага приділяється мотивам і способам мисленнєвої діяльності студента, а також процедурам його включення в проблемну ситуацію. Основний прийом у проблемному навчанні – проблемна ситуація, типи проблемних ситуацій, евристичні програми;
- 6) метод інтерактивного (комунікативного) навчання – засвоєння знань шляхом організації взаємодії між людьми та їх стосунками. Навчання розглядається як процес соціальний, колективний. Основний прийом в інтерактивному навчанні – колективні дискусії, діалоги під час вирішення задач.

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність (викладача і студента) під час вивчення навчальної дисципліни «Правові основи соціального забезпечення» ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть оригінальними дослідженнями чи міркуваннями й об'єктивно оцінені викладачем.

**Розподіл балів, які отримують студенти
(залік)**

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Кількість балів (іспит)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
6	7	7	10	8	7	9	6		

Рекомендована література:

Основна (базова):

1. Боднарук М.І., Орловський О.Я., Бурка А.В. Право соціального захисту : навч.метод. посібник. / М.І. Боднарук, О.Я. Орловський, А.В.Бурка. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 184 с.
2. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 536 с. ISBN 978-617-511-316-5
3. Право соціального забезпечення: підручник / [О. М. Ярошенко, А. М. Слюсар, І. А. Ветухова та ін.] ; за заг. ред. О. М. Ярошенка. Харків : Право, 2019. 376 с. ISBN 978-966-937-550-6
4. Утвенко В. В. Система соціального забезпечення та соціальної підтримки: навч. посіб. / В. В. Утвенко. Київ: ДП "Вид. дім "Персонал", 2018. 248 с. ISBN 978-617-02-0247-5

Нормативно-правові акти:

1. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_118 (дата звернення: 01.11.2020).
2. Декларація прав дитини: прийнята резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1959 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_384 (дата звернення: 01.12.2020).
3. Декларація соціального прогресу і розвитку: прийнята резолюцією 2542 (XXIV) Генеральної Асамблеї від 11 грудня 1969 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_116 (дата звернення: 04.11.2020).
4. Європейський кодекс соціального забезпечення від 16 квітня 1964 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_329 (дата звернення: 01.11.2020).
5. Європейська конвенція про правовий статус трудящих-мігрантів від 24 листопада 1977 р. // База даних «Законодавство України». URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_307 (дата звернення: 05.11.2020).
6. Європейська конвенція про соціальне забезпечення від 14 грудня 1972 р. // База даних «Законодавство України». URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_581 (дата звернення: 06.11.2020).
7. Європейська соціальна хартія від 3 травня 1996 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_062 (дата звернення: 08.11.2020).

8. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголош. резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 09.11.2020).
9. Конвенція про відшкодування працівникам під час професійних захворювань № 18 від 10 червня 1925 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/993_112 (дата звернення: 16.11.2020).
10. Конвенція про встановлення міжнародної системи збереження прав у галузі соціального забезпечення N 157 від 21 червня 1982 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_012 (дата звернення: 21.11.2020).
11. Конвенція про допомоги у випадках виробничого травматизму № 121 від 08 липня 1964 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/993_306 (дата звернення: 01.11.2020).
12. Конвенція про мінімальні норми соціального забезпечення від 28 червня 1952 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_011 (дата звернення: 10.11.2020).
13. Конвенція про основні цілі та норми соціальної політики № 117 від 22 червня 1962 р. // База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_016 (дата звернення: 12.11.2020).
14. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_02 (дата звернення: 01.11.2020).
15. Конвенція про права осіб з інвалідністю від 13 грудня 2006 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_g71 (дата звернення: 15.11.2020).
16. Конвенція про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів № 159 від 20 червня 1983 р. // База даних «Законодавство України». URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_065 (дата звернення: 13.11.2020).
17. Конвенція про рівноправність громадян країни та іноземців і осіб без громадянства у галузі соціального забезпечення № 118 від 28 червня 1962 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/993_017 (дата звернення: 11.11.2020).
18. Конвенція Співдружності Незалежних Держав про права та основні свободи людини від 26 травня 1995 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_070 (дата звернення: 14.11.2020).
19. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18 грудня 1979 р. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207 (дата звернення: 31.01.2020).
20. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04 листопада 1950 р. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 27.01.2020).
21. Конвенція про обов'язкове страхування по старості працівників промислових і торговельних підприємств, осіб вільних професій, а також надомників і домашніх служників від 29 червня 1933 р. № 35. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_198#Text (дата звернення: 12.06.2021).
22. Конвенція про допомоги по інвалідності, по старості і у зв'язку з втратою годувальника від 29 черв. 1967 р. № 128. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_326#Text (дата звернення: 15.05.2021).
23. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 21 грудня 1965 р. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105 (дата звернення: 01.02.2020).

24. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042 (дата звернення: 01.11.2020).
25. Про безпеку й гігієну праці та виробниче середовище: Конвенція МОП № 155 від 22 червня 1981 р. // База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_050 (дата звернення: 21.01.2019).
26. Рамкова конвенція про захист прав національних меншин від 01 лютого 1995 р. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_055 (дата звернення: 30.01.2020).
27. Хартія Співтовариства про основні соціальні права працівників від 09 грудня 1989 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_044 (дата звернення: 01.11.2020).

Рішення Конституційного Суду України:

1. Рішення Конституційного Суду України від 03 червня 1999 р. 5-рп/99 // База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-99> (дата звернення: 23.01.2019).
2. Рішення Конституційного Суду України від 08 жовтня 2008 р. // База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v020p710-08> (дата звернення: 03.07.2020).
3. Рішення Конституційного Суду України від 27 січня 2004 р. № 1-рп/2004 // База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-04> (дата звернення: 06.07.2020).
4. Рішення Конституційного суду від 8 червня 2016 року No 3-рп/2016 у справі No 1-2/2016 // База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-16> (дата звернення: 11.03.2020).
5. Рішення Конституційного Суду від 22 вересня 2005 року No 5-рп/2005 // База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-05> (дата звернення: 23.03.2020)
6. Рішення Конституційного Суду України від 7 жовтня 2009 р. у справі No 1-32/2009. База даних «Законодавство України». (дата звернення: 12.02.2020).
7. Рішення Конституційного Суду України від 26 грудня 2011 р. у справі № 1-42/2011. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v020p710-11#Text> (дата звернення: 12.02.2021).
8. Рішення Конституційного Суду України від 25 січня 2012 р. № 3-рп/2012 // База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-12#Text> (дата звернення: 12.02.2021).
9. Рішення Конституційного суду України від 3 червня 2013 р. № 3-рп/2013 у справі № 1-2/2013 // База даних «Законодавство України». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v003p710-13> (дата звернення: 12.02.2021).

Практика Європейського суду з прав людини:

1. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Суханов та Ільченко проти України» від 26 червня 2014 р. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_a16#Text (дата звернення: 18.05.2021).
2. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Щокін проти України» від 14 жовтня 2010 р. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_858#Text (дата звернення: 18.05.2021).

3. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Півень проти України» від 29 червня 2004 р. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_222 (дата звернення: 18.05.2021).
4. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Вілліс проти Сполученого Королівства» від 11 червня 2002 р. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_170 (дата звернення: 31.01.2020).
5. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Пічкур проти України» Справа «Пічкур проти України» від 07 листопада 2013 р. заява № 10441/06. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_984 (дата звернення: 29.01.2020).
6. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Тлімменос проти Греції» (Thlimmenos v. Greece) від 06 квітня 2000 р. База даних «Законодавство України». URL: <http://eurocourt.in.ua/Article.asp?AIdx=199> (дата звернення: 28.01.2020).
7. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Олександр Булінко проти України» від 21 червня 2005 р. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_436#Text (дата звернення: 18.05.2021).
8. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Войтенко проти України» від 29 червня 2004 р. База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_223#Text (дата звернення: 18.05.2021).

Допоміжна:

1. Денисенко К. В., Шамрук Н. Б. Сучасний стан реалізації конституційного права на достатній життєвий рівень. Юридичний науковий електронний журнал. 2022. № 6. С. 178–180. URL: http://lsej.org.ua/6_2022/41.pdf.
2. Дрималовська Х. В., Бала Р. Д. Державна соціальна політика: сутність, моделі, напрями. Проблеми економіки. 2021. № 1. С. 178–184. URL: https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2021-1_0-pages178_184.pdf.
3. Єгорова-Луценко Т. П. Цифровізація системи надання соціальних послуг в Україні. Право та інноваційне суспільство. 2020. № 2 (15). С. 80–85. URL: <http://apir.org.ua/archives/1304>.
4. Ємельяненко Л. М., Москвіна В. І. Соціальні стандарти як інструмент реалізації трансфертної політики в Україні. Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. 2021. № 2. С. 74–83.
5. Ємельяненко Л. М., Федулова Л. І. Децентралізація в сфері соціальної політики в регіонах України. Економіка та держава. 2021. № 4. С. 4–11. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/4_2021/3.pdf.
6. Аналіз регулювання дотримання рівності та недискримінації у доступі до праці, послуг та соціального забезпечення: оцінка стану впровадження Україною антидискримінаційних Директив ЄС: аналітичний звіт за результатами дослідження. Київ, 2019. 51 с. URL: <https://www.civic-synergy.org.ua/wp-content/uploads/2018/04/Analiz-regulyuvannya-dotrymannya-rivnosti-ta-nedyskryminatsiyi-u-dostupi-do-pratsi-poslug-ta-sotsialnogo-zabezpechennya.pdf> (дата звернення: 18.02.2020).
7. Бадида А. Ю. Соціальні права у практиці Європейського суду з прав людини. Право України. 2019. № 9. С. 141-153.
8. Боднарук М.І., Бурка А.В. Трансформація системи соціального забезпечення України під впливом COVID-19. Challenges of legal science and education: an experience of EU countries and introduction in Ukraine : Collective monograph. Frankfurt (Oder) : Izdevniecība “Baltija Publishing”, 2020. С. 42-55.

9. Боднарук М.І., Бурка А.В. Запобігання та протидія дискримінації в пенсійній системі України. Modern researches: progress of the legislation of Ukraine and experience of the European Union: Collective monograph. Part 1.(Law Faculty of the University of Miskolc, Hungary). Riga: Baltija Publishing, 2020. P. 426-441.
10. Бойко М.Д. Право соціального забезпечення України: навчальний посібник, 5-те видання перероблене та доповнене. Київ. «Центр учбової літератури», 2016. 448 с.
11. Бориченко К.В. Співвідношення права на соціальний захист і права на соціальне забезпечення // Юридичний науковий електронний журнал. № 1.2019. С. 101-104.
12. Бориченко К. В. Механізм правового регулювання відносин у праві соціального забезпечення. Правові горизонти. 2019. № 14. С. 34–39.
13. Бурка А.В. Державна допомога при народженні дитини: проблемні аспекти // Підприємництво, господарство і право. 2020 (290). № 4. С. 116-120.
14. Бурка А. В. Багатосторонні міжнародні договори як гарантія реалізації права потерпілим працівником на належне соціальне забезпечення у разі трудового каліцтва чи професійного захворювання // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. Т. 1. Вип. 49. С. 199-203.
15. Бурка А. В. Відшкодування моральної шкоди особам, що постраждали внаслідок нещасного випадку на виробництві чи професійного захворювання: критерії визначення розміру відшкодування // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Юридичні науки. 2018. Том 29 (69) № 6. С. 62-67.
16. Бурка А. В. Місце та роль міждержавних договорів, угод при врегулюванні відносин щодо соціального забезпечення осіб, які постраждали внаслідок трудового каліцтва чи професійного захворювання. Травневі наукові читання: VII Міжнародна науково - практична інтернет-конференція (Дніпро, 31 травня 2018 р.). Дніпро, 2018. С. 65-70.
17. Бурка А. В. Правовий аналіз двосторонніх міждержавних договорів, міждержавних та міжвідомчих угод України у сфері соціального забезпечення осіб, які постраждали внаслідок нещасного випадку на виробництві чи професійного захворювання // Право і суспільство. 2018. Вип. 2/3. С. 56-61.
18. Бурка А. В. Проблемні аспекти реалізації внутрішньо переміщеними особами, які постраждали внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, права на соціальне забезпечення. Реформування законодавства України та розвиток суспільних відносин в Україні: питання взаємодії: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (21-22 квітня 2017 р.). Ужгород, 2017. С.88-91.
19. Бурка А. В. Розвиток законодавства у сфері соціального забезпечення осіб, які постраждали внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, у незалежній Україні // Приватне та публічне право. 2017. Вип. 4. С. 63-68.
20. Бурка А. В. Санаторно-курортне лікування осіб, які постраждали внаслідок нещасного випадку на виробництві чи професійного захворювання. Юридична наука нового часу: традиції та вектори розвитку. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 7 березня 2019 р.) Одеса, 2019. С. 43-46.
21. Бурка А. В. Соціальне забезпечення внутрішньо переміщених осіб, які постраждали внаслідок нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання // Держава і право. 2016. Вип. 74. С. 337-349.
22. Бурка А. В. Соціальне забезпечення осіб, які постраждали внаслідок нещасного випадку на виробництві чи професійного захворювання в країнах Європи: Німеччині, Австрії, Швейцарії // Право та державне управління. 2019. № 1. С. 25-30.
23. Бурка А. В. Соціальне забезпечення осіб, які постраждали внаслідок нещасного випадку на виробництві чи професійного захворювання у незалежній Україні: основні етапи розвитку законодавства. Сутність та значення впливу законодавства

- на розвиток суспільних відносин: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 9-10 березня 2018 р.). Одеса, 2018. С.40-45.
24. Віжунов О. В. Правове регулювання соціального забезпечення осіб з інвалідністю в Україні та країнах Європейського Союзу : авто реф. ... канд. юрид. наук, спец.: 12.00.05 К. : Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2020. 20 с.
 25. Вишновецька С.В., Туз А.О. Структура науки права соціального забезпечення // Право і суспільство. № 1/2020. С. 201-206.
 26. Герасименко В. Гендерні невідповідності пенсійної системи в Україні: проблеми та перспективи. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/11787/08Gerasumenko.pdf?sequence=1> (дата звернення: 14.02.2020).
 27. Глущенко С. А. Адміністративно-правові засади пенсійного забезпечення осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 18 с.
 28. Гнатенко К. В. Принципи соціального забезпечення – основа галузі права соціального забезпечення // Прикарпатський юридичний вісник. Випуск 2(31), 2020. С.52-55.
 29. Клименко А. Л. Стандарти і гарантії соціального забезпечення: міжнародно-правовий і вітчизняний контекст: монографія / А. Л. Клименко. – Харків: Юрайт, 2019. 176 с. ISBN 978-617-7450-01-5
 30. Копачовець Н. Правові аспекти рівності жінок і чоловіків у сфері соціального забезпечення. URL: https://minjust.gov.ua/rn/str_48 (дата звернення: 23.02.2020).
 31. Кравченко О. О. Соціальне обслуговування і соціальне забезпечення як основні форми надання соціальних послуг // Проблеми соціальної роботи: психологія, філософія, соціологія. 2018. № 1 (11). С. 67-72.
 32. Лесько Н. В. Адміністративно-правове забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері захисту дітей від насильства та інших протиправних дій : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 Львів, 2019. 36 с.
 33. Линдюк О. Гендерні підходи у сфері пенсійного забезпечення державних службовців. С. 125-132. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej19/PDF/16.pdf> (дата звернення: 23.02.2020).
 34. Мельник О. Я. Міжнародні договори у системі джерел права соціального забезпечення України : автореф. ... канд. юрид. наук, спец.: 12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення К. : Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2020. 20 с.
 35. Burka A. Insurance payments to victims of accidents at work or occupational diseases at a stable disability // *Recht der Osteuropäischen Staaten*. 04/2018. S. 36-39.
 36. Burka A. Manifestations of discrimination in the process of exercising one's right to social security // *Visegrad journal on human rights*. 2020. № 1(volume 3). P. 17-22.
 37. Burka A. Social security of people having been harmed as a result of an accident at work and occupational disease in the United Kingdom, Norway, Sweden, Denmark, Finland // *Visegrad journal on human rights*. 2019. № 6 (volume 3). P. 14-18.
 38. Ihre Rechte der sozialen Sicherheit in Dänemark. *Beschäftigung, Soziales und Integration*. Europäische Union. 2018. 63 s.
 39. Ihre Rechte der sozialen Sicherheit in Luxemburg. *Beschäftigung, Soziales und Integration*. Europäische Union. Juli 2018. 55 s. URL: https://www.cnap.lu/fileadmin/file/cnap/publications/Commission_europeenne/Ihre_Rechte_der_sozialen_Sicherheit_in_Luxemburg.pdf
 40. Mykola I. Bodnaruk. The Formation of the Basics of Social Insurance During the 17th – 19th Centuries // *the Journal of Eastern European Law / Журнал східноєвропейського права*. 2017. № 45. С.6-11.

41. Mykola Bodnaruk. The development of social insurance in Ukraine during the Soviet and post-soviet periods of its history // Часопис Київського університету права. 2017. №4 С.128-133.
42. Mykola I. Bodnaruk. Social Insurance as a Legal Phenomenon. The Historical-Legal Aspect of Its Formation and Development (from the Ancient Times till the Middle Ages) / Mykola I. Bodnaruk // the Journal of Eastern European Law / Журнал східноєвропейського права. 2017. No 44. С. 6-10.
43. Your social security rights in Austria. Employment, Social Affairs & Inclusion. European Union. 2018. 57 p. URL: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1101&langId=en> (дата звернення: 18.01.2019).
44. Your social security rights in Finland. Employment, Social Affairs & Inclusion. European Union. 2018. URL: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1109&langId=en&intPageId=4523> (дата звернення: 25.01.2019).
45. Your social security rights in Germany. Employment, Social Affairs & Inclusion. European Union. 2018. 50 p. URL: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1111&langId=en> (дата звернення: 15.01.2019).
46. Your social security rights in Luxembourg. Employment, Social Affairs & Inclusion. European Union. 2018. URL: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1120&langId=en&intPageId=4682> (дата звернення: 26.01.2019).
47. Your social security rights in Poland. Employment, Social Affairs & Inclusion. European Union. 2013. 33 p. URL: http://ec.europa.eu/employment_social/empl_portal/SSRinEU/Your%20social%20security%20rights%20in%20Poland_en.pdf (дата звернення: 10.01.2019).
48. Your social security rights in Portugal. Employment, Social Affairs & Inclusion. European Union. 2013. 39 p. URL: http://ec.europa.eu/employment_social/empl_portal/SSRinEU/Your%20social%20security%20rights%20in%20Portugal_en.pdf (дата звернення: 28.01.2019).
49. Your social security rights in Portugal. Employment, Social Affairs & Inclusion. European Union. 2018. URL: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1125&langId=en&intPageId=5046> (дата звернення: 17.01.2019).
50. Your social security rights in Spain. Employment, Social Affairs & Inclusion. European Union. 2018. URL: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1129&langId=en&intPageId=4794>
51. Your social security rights in Switzerland. Employment, Social Affairs & Inclusion. European Union. 2018. URL: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1131&langId=en&intPageId=4824> (дата звернення: 24.01.2019).
52. Your social security rights in United Kingdom. Employment, Social Affairs & Inclusion. European Union. 2018. URL: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1132&langId=en> (дата звернення: 15.01.2019).

Посилання на інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України - <https://www.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України - <https://www.kmu.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Офісу Президента України -
<https://www.president.gov.ua/news/administration>
4. Офіційний сайт Пенсійного фонду України - <https://www.pfu.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Фонду соціального страхування України -
<http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/index>
6. Офіційний сайт Верховного Суду -
https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
7. Офіційний сайт Єдиного державного реєстру судових рішень -
<https://reyestr.court.gov.ua/>